

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

VÅR REFERANSE
13/12330

DERES REFERANSE

DATO
23.09.2020

Motsyklisk kapitalbuffer tredje kvartal 2020

Finanstilsynet viser til Norges Banks brev av 23. september 2020 til Finansdepartementet med råd om motsyklisk kapitalbuffer tredje kvartal 2020.

Finanstilsynets vurderinger av finansiell stabilitet og situasjonen i bankene er omtalt i Finansielt utsyn juni 2020. Det vises også til nærmere omtale av utviklingen i bankene i Finanstilsynets Resultatrapport for finansforetak første halvår 2020, publisert i august.

Etter kraftig fall i den økonomiske aktiviteten i mars og april som følge av koronapandemien og tiltakene for å begrense smitte, har aktiviteten de siste månedene hentet seg noe inn. Aktivitetsnivået er likevel fortsatt lavere enn før krisen, og det vil trolig ta tid før aktiviteten er tilbake på et normalnivå. Det er betydelig usikkerhet om utviklingen framover. Utviklingen vil blant annet avhenge av smittesituasjonen og tilhørende myndighetstiltak for å begrense smitte, utvikling av effektive vaksiner og eventuelle varige endringer i adferd og produksjonsmønstre som følge av pandemien.

Boligprisene var høye ved inngangen til koronakrisen, og rentenedsettelsen i vår har stimulert etterspørselen i boligmarkedet. Gjennom sommeren har boligprisveksten tiltatt, og omsetningen har vært høy. Kredittveksten til husholdninger har også tatt seg noe opp. Husholdningenes gjeldsbelastning er svært høy, både historisk og sammenlignet med andre land, og andelen husholdninger med høy gjeldsgrad har steget de siste årene. Mange husholdninger er sårbare ved vesentlig inntektsbortfall, økt lånerente eller prisfall på boliger.

Prisene på næringseiendom har økt mye over mange år, og næringseiendomsmarkedet er utsatt ved fall i leiepriser eller økt arealledighet.

Bankenes regnskapsførte tap på utlån har så langt økt noe og bidratt til redusert lønnsomhet. Bankene skal foreta tapsavsetninger for forventede framtidige utlånstap. Det er i første halvår foretatt betydelige tapsavsetninger på utlån til oljerelatert virksomhet og på forbrukslån, men for øvrige engasjementer reflekterer bankenes tapsavsetninger en forventning om moderate tap framover. Selv om den økonomiske aktiviteten i det siste har tatt seg opp, er krisens dybde og varighet fortsatt usikker. Det må tas høyde for en utvikling der mange husholdninger og bedrifter ikke vil ha tilstrekkelige inntekter til å betjene lånene og panteverdier faller. Bankenes utlånstap kan da bli vesentlig høyere enn det som er regnskapsført så langt i år.

For å unngå at det økonomiske tilbakeslaget skal bli forsterket av manglende finansieringsmuligheter, er det viktig at bankene har nok egenkapital til å bære store utlånstap og samtidig yte nye lån til kredittverdige bedrifter og husholdninger.

De regulatoriske kravene til kapital i norske banker er blitt vesentlig redusert gjennom lettelsene i norske kapitalkravsregler fra årsskiftet og nedsettelsen av kravet til motsyklisk kapitalbuffer fra 2,5 prosent til 1 prosent i mars. Dette har bidratt til at norske banker under ett nå har en kapitaldekning som er vesentlig over kapitalkravene.

Begrunnelsen for å sette ned kravet til motsyklisk buffer i mars var å redusere risikoen for at en strammere utlånspraksis skulle forsterke det økonomiske tilbakeslaget. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke tegn til at krisen er forsterket som følge av en uheldig innstramming av bankenes kredittgivning. Det er fortsatt god tilgang på kreditt til kredittverdige kunder.

Husholdningene har fortsatt lett tilgang på kreditt, og mange personkunder tilbys lån som ikke oppfyller kravene i låneforskriftene, noe som kan bidra til å øke sårbarheten i det finansielle systemet. Finanstilsynet vil 28. september komme tilbake til behovet for å regulere utlånspraksis på personmarkedet i svar på Finansdepartementets oppdrag om å vurdere låneforskriftene for bolig- og forbrukslån.

Lavere kapitalkrav kan bidra til å øke bankenes utlånsvilje, men dersom lavere kapitalkrav bidrar til utbytter og annen utdeling av egenkapital, svekkes bankenes risikobærende evne og dermed evnen til å yte nye lån. I lys av den store usikkerheten og de betydelige utlånstapene som kan komme, er det derfor avgjørende at bankene i tiden framover beholder egenkapitalen og ikke deler denne ut i form av utbytter mv. Det vises i denne sammenheng til anbefalingene fra Det europeiske systemrisikorådet (ESRB) og til Finansdepartementets og Finanstilsynets anmodninger til norske banker.

Krisens videre forløp er som nevnt usikker. Dersom bankene framover skulle få så store tap at de må tære på egenkapitalen, vil det ikke være hensiktsmessig å øke kapitalkravene før bankene er i stand til å øke kapitalen uten uheldig innstramming i kredittpraksis. Dersom økonomien gradvis normaliseres og bankenes tap blir moderate, bør kapitalkravene etter hvert settes opp for å unngå at norske banker er svakere kapitalisert etter krisen enn før krisen inntraff.

Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet har besluttet å gi Finansdepartementet råd om å holde motsyklisk kapitalbuffer uendret på 1 prosent. I lys av den usikre økonomiske situasjonen og myndighetenes anmodning til bankene om å holde tilbake kapital, mener Finanstilsynet det ikke nå er nødvendig å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer og kan på det grunnlag slutte seg til Norges Banks råd.

For Finanstilsynet

Morten Baltzersen
finansstilsynsdirektør

Per Mathis Kongsrud
direktør for digitalisering og analyse

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:
Norges Bank